

BİR BUZAĞIDA ABOMASUM'UN SAĞA YER DEĞİŞTİRMESİ ve
SEKUM DİLATASYONU OLGUSUNUN OPERATİF
YÖNTEMLE SAĞITIMI

*The operative treatment of the caecum dilation and right
abomasal displacement case in a weaning calf*

Veysi ASLAN¹
Kürşat TURGUT²
Yılmaz KOÇ³

Summary : A caecum dilatation and right abomasal displacement case was determined at a male weaning calf of cross breed southern Anatolia Red (GAK) that was brought to the clinics of internal medicine of Veterinary Faculty at the same day, the caecum was discharged and the abomasum brought back in its right place by the appropriate operative procedures.

The calf was treated by applying antibiotics and liquid electrolites via intra peritoneal and parenteral means. It was observed that the animal has been recovered in the 10th day of treatment.

Özet : S. Ü. Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları kliniğine getirilen montofon Güney Anadolu Kırmızısı (GAK) melezi erkek bir buzağıda yapılan klinik muayene sonucu abomasum'un sağa yer değiştirdiği ve sekum dilatasyonunun şekillendiği tespit edilmiştir.

Aynı gün hasta Cerrahi kliniğine sevk edilmiş, yöntemine uygun olarak yapılan operasyonla sekum boşaltılmış ve abomasum yerine tespit edilmiştir.

İntra peritoneal ve parenteral antibiyotik ve sıvı elektrolit tedavisi uygulanmış, 10 gün sonra yapılan muayene ile hayvanın sağlıklı olduğu tespit edilmiştir.

(1) Yrd. Doç. Dr., S. Ü. Vet. Fak. İç Hastalıkları Bilim Dalı

(2) Araş. Gör., S. Ü. Vet. Fak. İç Hastalıkları Bilim Dalı

(3) Araş. Gör., S. Ü. Vet. Fak. Cerrahi Anabilim Dalı Konya - TÜRKİYE

Giriş

Anatomik yapı itibariyle abomasum median hattın tam sağında ve karnın ventral duvarına yaslanmış vaziyettedir.

Abomasum'un abdominal tabandaki normal pozisyonundan sola, sağa, arkaya veya anterior pozisyona yer değiştirdiği uzun yıllardan beri bilinmektedir (1-7). Keza abomasum'un az veya çok genişliyerek, kısmen veya tamamen sağ karın duvarıyla barsaklar arasına girmesi de patolojik bir sağa yer değiştirme olarak tanımlanır (2, 7).

Hastalığın oluşumunda primer atoniler, yabancı cisimler, pyloris ve duodenumun mekanik nedenlere (kum, toprak, gıda kitleleri v.b.) bağlı olarak tıkanması veya daralması, uzun süre devam eden ishaller, abomazitis, abomasum ülserleri, tümörleri, ön midenin fonksiyonel yetersizlikleri, gebelik, doğum kontraksiyonları, tenesmus ve gıdai indigesyonların önemli rol oynadıkları bildirilmektedir (2, 3, 4, 5, 7).

Anemnez ve klinik bulgular hastalıktan ancak şüphelendirir. Sağ deplasmanlarda özellikle karın bölgesinin sağ alt üçte birinde elle yapılan sallama hareketlerinde işitilecek çalkantı sesi ve bölgenin perkusyonu sonucu steteskopla alınan metalik çınlama sesi hastalığın tanımı için önemli sayılabilecek bulgulardandır. Metalik çınlama sesinin duyulduğu bölgeye punksiyon yapıldığında çıkan içeriğin pH'sının asit (1.5) olması da teşhis için önemli bir kriter sayılmaktadır (2, 3, 4, 5). Şayet deplasyon çok fazla ise rektal muayene ile de tespiti mümkündür.

Hastalık iştihâ azlığı ile başlar, zaman zaman abdominal ağrılar, timpani, konstipasyon ve bazen de ishal ile klinik seyrini tamamlar. Gastrointestinal hareketlerde azalma, nabız sayısında artma ve dehidrasyon dikkati çeker. Bu belirtilerden dolayı hastalık gıdai indigesyonlar, traumatik retikulitis, hidrops ascites, omasum ve abomasum konstipasyonları, sekum torsiyonu ve dilatasyonu ile karıştırılabilir. Kesin tanı laparotomi ile yapılabilmektedir (2, 3, 6, 7).

Sağıtım için çeşitli yöntemler ve ilaçlar önerilmişse de esas sağıtım operatiftir (1, 7).

Olgunun Tanımı

Fakültemiz İç Hastalıkları kliniğine getirilen 30 günlük Montofon x Güney Anadolu Kırmızısı melezi erkek bir buzağıda abomasum'un sağa yer değiştirdiği ve sekumun dilate olduğu saptanmış ve operasyon için cerrahi kliniğine sevk edilmiştir. Hayvan, bir haftadan beri hasta olduğu, 2-3 gün önce şiddetli bir ishalin meydana geldiği, daha sonra bu ishalin kesilerek hemen hemen hiç defekasyon yapmadığı, karnında ağrı-

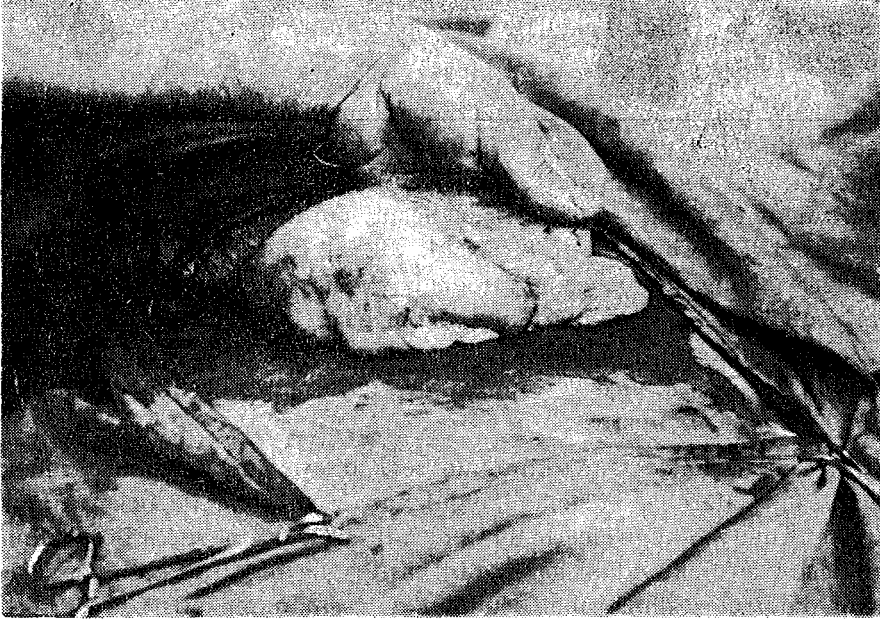
ların meydana geldiği, ayağı ile sık sık karnını dövdüğü şikayeti ile kliniğe getirilmiştir.

Yapılan genel muayenede; hayvanın genel durumunda düşünlük, defekasyonun hiç olmadığı, mide barsak hareketlerinde durgunluk, dehidrasyon, mermede kuruluk, kalp (160/dk) ve solunum (140/dk) sayısında, vücut ısısında (40°C) artışlar tespit edilmiştir. Karnın sağ fossa paralumbal bölgesinde hafif bir şişlik dikkati çekmiş, yapılan özel muayenelerle abomasum'un sağa yer değiştirdiği ve sekumun dilate olduğu tespit edilmiş, sağ fossa paralumbal bölgenin biraz altında askultasyon ve perküsyonla tipik metalik ses ve çalkantı sesi alınmıştır. Bu bölgeye punksiyon yapılarak içerik alınmış, içeriğin muayenesinde pH'nın asit olduğu (1.5) saptanmıştır.

Hayvan derhal cerrahi kliniğine sevk edilerek operasyona alınmıştır. Sağ fossa paralumbal bölgeden uygulanan laparotomi ile önce sekumun tamamen dilate olduğu, içerisinde bol miktarda gazın biriktiği görülmüştür (Resim 1). Sekumdaki gaz kanül vasıtasıyla boşaltıldıktan sonra abomasum kontrol edilmiş, abomasum'un deplasmanı ile birlikte 360°C torsiyona uğradığı saptanmış (Resim 2) ve uygulanan gastrotomi ile abomasum boşaltılmıştır. Torsiyon giderildikten sonra abomasum normal pozisyonuna gelecek şekilde yerine yerleştirilerek karın duvarına yöntemi-ne uygun olarak tespit edilmiştir.

Resim 1 : Sekum dilatasyonu ve abomasum'un birlikte görünümü
The Appearance of abomasum and cecum Dilatation after laparotomy
 (F. : 10)

Resim 2 : Laparatomiden sonra abomasumun görünümü
The appearance of abomasum after operation

Karın boşluğuna 800.000 i.u kristal penisillin 500 cc isolyt içerisinde verilmiş, karın katları dikilerek kapatılmıştır. Ayrıca hayvana parenteral 1 flakon vetimisin, %5'lik dextroz ve serum fizyolojik solüsyonlarından 500'er cc i.v. olarak verilmiştir.

Bir gün sonra hayvan tekrar muayene edilmiş genel durumun düzeldiği, dehidrasyonun tamamen olmasa bile kısmen giderildiği, defekasyonun başladığı, annesini emdiği, nabız, beden ısısı ve solunum sayısının sırasıyla (140, 39.7°C, 40) değerlere döndüğü tespit edilmiştir. Hayvana 5 gün süreyle antibiyotik uygulanmış, 10 gün sonra da dikişleri alınarak hayvanın tamamen iyileştiği saptanmıştır (Resim 3).

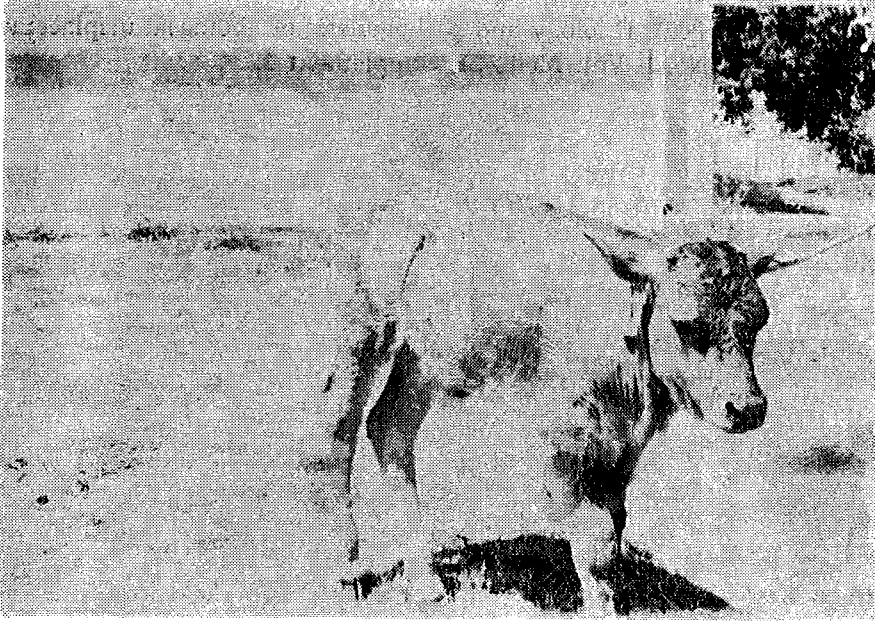
Tartışma

Abomasum'un sağa yer değiştirmesine birçok ülkede olduğu gibi yurdumuzda da rastlanılmaktadır (2, 3, 6). Ancak 30 günlük gibi yaşamın çok erken dönemlerinde deplasmanın meydana gelmesi ilgimizi çekti. Bu yaş buzağılarda deplasmanlara ait herhangi bir yayına rastlanmadığından yayınlanmasının yararlı olacağı kanaatine varıldı.

Bu olguda saptanan klinik belirtiler birçok araştırmacı (1, 7) tarafından bildirilen semptomlara benzerlik göstermiştir. Hastalığın, ancak de-

neysel laparotomi ve abomasum içeriğinin muayenesi ile kesin tanısının konulabileceği çeşitli yazarlar (1, 7) tarafından belirtilmektedir. Bu olguda da klinik bulgulara dayanılarak hastalıktan şüphelenildi ve hasta operasyona alındı.

Hastalığın sağıtımı için önerilen çeşitli yöntemlere rağmen en rasyonel girişimin operasyon olduğu (1, 7) kanaatine varılarak bu nevi vakalarda operatif sağıtımla iyi sonuçlar alınabileceği gözlemlendi.

Resim 3 : Abomasum deplecmanı ve sekum dilatasyonu olgusunun operasyondan sonraki 10. günde görünümü
The apperance of Case after treatment

Kaynaklar

- 1 — *Aytuđ, C. N.* (1976). Özel Tedavi Ders Notları. F. Ü. Öğrenci Derneği Yayınları No: 7, Elazığ.
- 2 — *Blood, D. C., Rodostitis, D. M. and Henderson, J. A.* (1982). «Veterinary Medicine», Bailliere Tindal, London.
- 3 — *Can, R. ve Yürekliürk, O.* (1976). Elazığ'da Bir İnekte Saptadığımız Abomasum'un sağa Yer Değiştirmesi ve şirurjikal Yöntemle Sağıtımı. F. Ü. Vet. Fak. Dergisi, 3, 1.

- 4 — *İmren, H. Y.* (1983). Evcil Hayvanların İç Deri ve Bazı Enfeksiyon Hastalıkları. Veteriner Hekimler Derneği Yayını, No: 26, II. Baskı, Ankara.
- 5 — *Küçükler, N.* (1977). Sığırlarda Abomasumun Sola Doğru Yer Değiştirmesi. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yıllığı, 8, 2, Ayrı Basım.
- 6 — *The Merck Veterinary Manula* (1979). Merck and O. Inck., Rahway, N. D., U.S.A.
- 7 — *Pers, S.* (1969). Etiology and pathogenesis of abomasal displacement in cattle. Nord. Vet. Med., 21, Supplement 1.